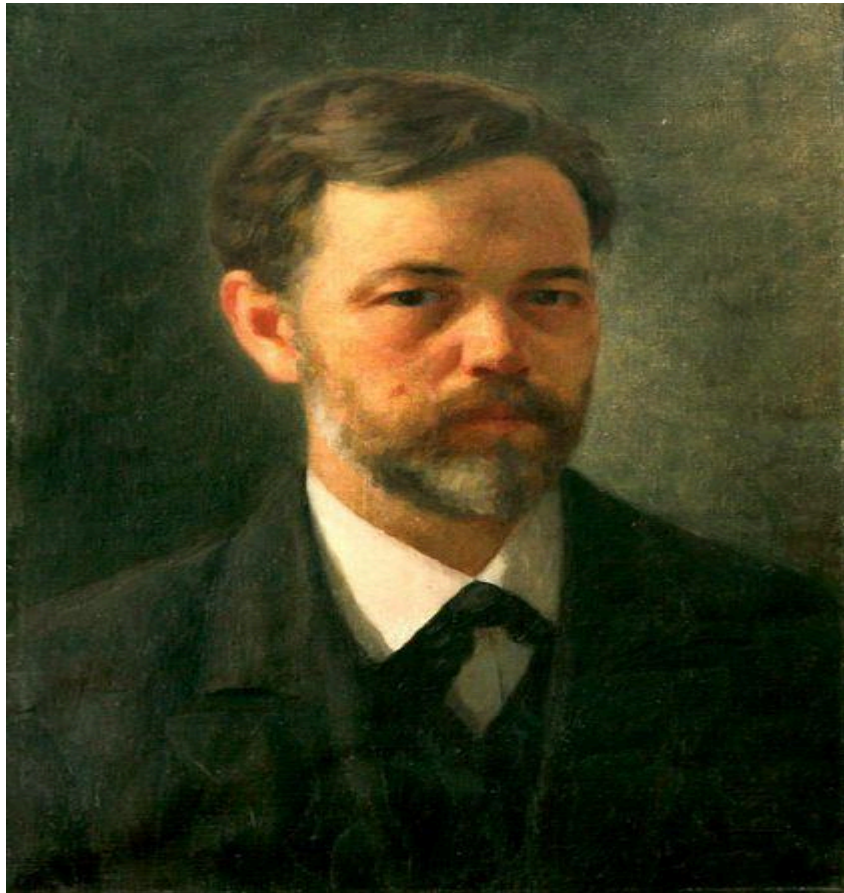

Андроник Лазарчук (1870–1934) – український художник, педагог, культурний діяч

Народився у багатодітній селянській родині 15 січня 1870 року в селі Уховецьк Ковельського повіту Волинської губернії. Рано померла мати. По смерті батька долею 9-річного сироти опікується старший брат Степан, який віддає здібного хлопця в науку до маляра-іконописця у Ковелі. Ошуканий у своїх надіях, Андроник таємно залишає вчителя. Деякий час перебуває на навчанні в церковно-учительській школі в селі Брикові (нині Шумського району на Тернопіллі). А з 1886 року навчається в Рисувальній школі Почаївської Свято-Успенської лаври, опановує секрети іконописного письма, бере участь у монументальних розписах українських храмів. З групою лаврських іконописців розмальовує Печерну церкву преподобного Іова Почаївського та Теплу зимову (тепер Похвальну) церкву. 1889 року вступає вільним слухачем до Санкт-Петербурзької Академії мистецтва, яку закінчує 1897 року і отримує найвищу для того часу професійну кваліфікацію. Працює в навчальних закладах Почаєва, Ковеля, Кременця, Конотопа, Борзни, села Великі Дедеркали Кременецького повіту. Як педагог

Лазарчук виховав плеяду талановитих митців України – таких, як Іван Хворостецький, Олександр Саєнко, Володимир Костецький, Мойсей Фрадкін та син Іполит Лазарчук, зачинатель українського анімаційного кіно.

У 1906–1916 рр. Лазарчук стає постійним учасником художніх виставок у картинній галереї імені Федора Коваленка в м. Катеринодарі (Краснодар), які відбуваються двічі на рік, та експонує свої твори в інших містах: Сумах, Мінську, Кременці. Бере участь в ілюструванні літературно-наукового тижневика «Рідний край» і додатку до нього «Молода Україна» – періодичного видання для дітей, листується з відомою діячкою української культури, письменницею Оленою Пчілкою, фактичним редактором і видавцем журналів. Останні 19 років Лазарчук живе у Борзні – старовинному козацькому містечку на північному сході Чернігівщини. Викладає малювання, креслення, сницарство у навчальних закладах Борзни. У його домі бував і відомий піаніст Альфред Кремер.

1916 року відкриває власну студію для здібних дітей, а 1919 року очолює Художні курси для дорослих у Борзні, на яких викладає образотворче мистецтво. За дорученням райвідділу народної освіти у 1920 році відкриває Борзнянський краєзнавчий музей, яким завідує протягом 1920–1922 рр. Службові і громадські справи забирають дедалі більше часу, але митець працює над своїми творами до останніх днів. 6 вересня 1934 року Лазарчук закінчив свій земний шлях. Поховали його на Новоміському цвинтарі Свято-Воскресенської церкви Борзни.

Його твори зберігаються в музеях Києва, Мінська, Краснодара, Луцька, Сімферополя, Чернігова, Кременця, Конотопа, Колодяжного, Борзни, Хмельницького. Полотно «Лист солдата рідним» пензля Лазарчука свого часу експонувалося на виставці в Парижі. Як для Волині, так і для всієї України постать Лазарчука – це осягнення в художніх образах плінності українського життя.

Література:

Семенюк А. В обіймах мистецтв: сторінки життя і творчості художника А. Г. Лазарчука / А. Семенюк. – Луцьк : Надстир'я, 2010. – 146 с.

Козак О. Особливості живопису творів Андроника Лазарчука / О. Козак, Т. Откович // Волинський музейний вісник : наук. зб. – Луцьк, 2018. – Вип. 9. – С. 21–30.

Левицька Т. З історії формування і вивчення мистецьких колекцій Волинського краєзнавчого музею / Т. Левицька // Минуле і сучасне Волині та Полісся. Народна культура і музеї : матеріали четвертої Всеукр. наук.-етногр. конф., присвяч. 80-річчю від дня народж. Олекси Ошуркевича. – Луцьк, 2013. – Вип. 44. – С. 34–37.

Левицька Т. Мистецтво України другої половини ХІХ століття – першої третини ХХ століття в експозиції Художнього музею у Луцьку / Т. Левицька // Волинський музейний вісник : наук. зб. – Луцьк, 2018. – Вип. 9. – С. 232–235.

Левицька Т. Образ доньки у творчості українського художника Андроника Лазарчука / Т. Левицька // Волинський музейний вісник : наук. зб. – Луцьк, 2012. – Вип. 3. – С. 103–105. Прокопів Н. Генеза українського мистецтва у культурномистецькій спадщині Андроника Лазарчука / Н. Прокопів // Минуле і сучасне Волині та Полісся. Ковель і Ковельщина в історії України та Волині : матеріали 50 Всеукр. наук.-іст. конф., присвяч. 22-й річниці Незалежності України і 495-річчю надання Ковелю Магдебурзького права. – Ковель, 2013. – Вип. 50. – С. 70–74.

Семенюк А. Художник з Ковельщини / А. Семенюк // Семенюк А. Ковель: шлях через віки : іст.-краєзн. нариси (до 700-річчя міста на Турії). – Луцьк, 2010. – С. 436–439.

Силюк А. Ковельщина і Волинь у житті та творчості Андроника Лазарчука (за родинними спогадами) / А. Силюк // Інтелектуальна еліта Волині. – Луцьк, 2014. – С. 210–217. Штинько В. Слідами Андроника Лазарчука / В. Штинько, Є. Ковальчук // Волинь: храми і люди : краєзн. нарис. – Луцьк, 2010. – С. 22–23.

Левицька Т. Андроник Лазарчук : до 135-річчя від дня народж. мистця / Т. Левицька // Образот. мистец. – 2005. – № 4. – С. 16–19.

Левицька Т. Сакральне малярство А. Г. Лазарчука ; Ковельщина та Волинь у житті та творчій долі художника Андроника Лазарчука / Т. Левицька // Яровиця. – 2014. – № 1–2. С. 104–108.

Лазарчуки // Мистецтво України : біогр. довід. – Київ, 1997. – С. 353.

Левицька Т. Лазарчук Андроник Григорович / Т. Левицька // Енциклопедія Сучасної України / НАН України, Наук. т-во ім. Т. Г. Шевченка. – Київ, 2016. – Т. 16 : Куз–Лев. – С. 471.

Левицька Т. 15 січня 135 років від дня народження А. Г. Лазарчука (1870–1934) – українського художника і педагога / Т. Левицька // Календар знаменних і пам'ятних дат Волині на 2005 рік / Упр. культури і туризму Волин. ОДА ; Волин. краєзн. музей ; Волин. ДОУНБ ім. Олени Пчілки ; ред.-упоряд.: Е. С. Ксендзук, В. В. Бабій. – Луцьк, 2004. – С. 14–16.